

KAUPUNKIKEHITYSPALVELUT

ASIA **Mielipide Nokian puhdistamon asemakaavamuutoksen luonnoksen selostus ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan**

Asemakaavan muutos koskee kiinteistöjä 536-1-3-20 ja 536-7-45-5, 536-7-9901-0, 536-402-9-0, 536-405-1-46, 536-405-1-47, 536-413-1-49, 536-413-3-1, 536-413-5-1, 536-413-5-2, 536-413-5-3.

Asemakaavalla muodostuu korttelin 3 osa teollisuus- ja varastorakennusten korttelialuetta ja yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue sekä katu- ja suojaviheraluetta. Alue sijaitsee noin kilometrin päässä Pirkkalaistorilta länteen.

Paperitehtaan alueen omistaa Oy Essity Finland Oy, jonka kanssa Nokian Vesi Oy on sopinut kaupasta paperitehtaan kiinteistön länsiosasta. Loppu osa alueesta on kaupungin omistuksessa.

Kiitämme mielipiteen antamiseen annetusta lisääjasta. Huomautamme, että Kaupunkikehityspalvelut oli laittanut samaan aikaan nähtäville kolme ympäristönsä merkittävästi vaikuttavaa kaavaluonnosta ja sijoittanut nähtävilläoloajat joulun ja vuodenvaihteen aikaan, jolloin asukkaiden pitää voida viettää lomaa. Pidämme menettelyä kohtuuttomana ja toivomme, että vastaisuudessa kaavojen nähtävilläolo sijoitetaan loma-aikojen ulkopuolelle.

Lausumme asemakaavamuutoksen luonnoksesta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta seuraavaa.

Pidämme myönteisenä ja tärkeänä jätevedenpuhdistamon toimintojen osoittamista kaavamääräyksillä. Pidämme tärkeänä alueelle suunnitellun jätevedenpuhdistamon, jätteenpolton ja jätevesien toimintojen ajanmukaistamista. Kunnan tulee noudattaa jätevesien ja muiden jätteiden käsittelyn järjestämisessä ympäristönsuojelulain määräyksiä.

Mielestämme jätevedenpuhdistamon asianmukainen järjestäminen on tämän asemakaavamuutoksen tärkein asia. Asemakaavamuutosluonnoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma vastaa maankäyttö- ja rakennuslain määräyksiä.

1. SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

Asemakaavamuutoksen selostuksen luvussa 2.1.9 Nokian uusi jätevedenpuhdistamohanke käsitellään rakennettavan puhdistamon teknisistä ratkaisuista seuraavaa:

“Suunniteltava uusi puhdistamo rakennetaan tehtaan puhdistamon välittömään läheisyyteen. Suunnitelman mukaan Nokian Vesi Oy lunastaa pehmpaperitehtaan nykyisen jätevedenpuhdistamon ja vastaa puhdistamon operoinnista. Tehtaan ympäristölupaan jää kuitenkin toiminnan jätevesienkäsittely- ja purku. Suunniteltavan jätevedenpuhdistamon tekniset ratkaisut ovat tässä suunnitteluvaiheessa yleissuunnittelutasoa, ja hankkeesta vastaavat tarkastelevat kahta ratkaisuvaihtoehtoa. Nokian Vesi Oy mitoittaa yhdyskuntajätevesien käsittelykapasiteetin asukasvastineluvun 40 000 mukaan ja varautuu lisäksi käsittelemään Koukkujärven biolaitokselta tulevia mädätyksen esikäsiteltyjä rejektivesiä noin 120 000 tonnia vuodessa.”

Edellytämme jätevedenpuhdistamon tulevan toiminnan täyttävän edellä esitetyt suunnitelmat.

Asemakaavamuutosluonnoksen kaavaselosteen mukaan paperitehtaan kiinteistön länsipää osoitetaan yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialueeksi ET. Loppu paperitehtaan alueesta osoitetaan Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi T. Haavistontien varressa olevalle alueelle osoitetaan Teollisuusrakennusten korttelialue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia TY.

T- korttelialueelle osoitetaan 100 000 k-m² rakennusoikeutta ja TY korttelialueelle osoitetaan rakennusoikeutta tonttitehokkuudella $e = 0,6$. ET korttelialueelle osoitetaan rakennusoikeutta 45 000 k-m². TY korttelialueelle osoitetaan kerrosluvuksi II ja T korttelialueella rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasemaksi + 124 mpy ja ET korttelialueella rakennuksen julkisivun vesikaton leikkauspinnan enimmäiskorkeudeksi 20 m.

Asemakaavan vaikutukset sanotaan arvioitavan MRA 1 §:n mukaisesti. Suunniteltavan jätevesipuhdistamon sanotaan vastaavan maakuntakaavan osoittamaa maankäyttöä. Pirkanmaan ELY-keskuksen päätöksen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta mukaan käytettävissä olevilla tiedoilla hanke ei todennäköisesti haittaa merkittävästi nykyistä maankäyttöä sen ennalta tunnistetulla vaikutusalueella.

Ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön kohdistuvista vaikutuksista sanotaan näin:
"Kaava-alueen muutoksilla nykyiseen asemakaavaan verrattuna merkittäviä vaikutuksia on se, että Nokian puhdistamolle saadaan uusi entistä parempi sijaintipaikka. Uudesta puhdistamosta rakennetaan suljettu laitos joka ei päästä hajuhaittoja kuin poikkeustilanteessa. Puhdistamon etäisyys olemassa olevasta asutuksesta kasvaa huomattavasti ja vähentää edelleen poikkeustilanteen mahdollisia haitallisia vaikutuksia asutukselle."

Alueen pahimmiksi ympäristöhaitoiksi mainitaan rata- ja liikennemelu sekä teollisuuslaitosten prosessimelu. Nyt tehtävä kaavamuutos ei laajenna teollista toimintaa eikä lisää prosessimelua nykyisestä. Paperitehtaan pitkään olleen suunnitelman tuotevaraston rakentamiseksi mahdollisesti toteutuessa rakennus voi toimia melusuojana asutukseen päin. Samoin Haavistontien TY korttelialueiden rakentuminen tuo melusuojaa Haavistontien asutukselle.

Pidämme asemakaavaselostuksen prosesseja kuvaavaa osuutta sekä jätevesipuhdistamon melu-, haju- ja muiden ympäristöhaittojen torjuntasuunnitelmia asianmukaisina. Niiden arvioinnin ja toteutuksen tulee täyttää ympäristönsuojelulain määräykset.

TY-korttelialueelle Haavistontielle kohdistuvan melun vaikutuksesta olemme toista mieltä. Teollisuus-, urheilu- ja varastorakentaminen ei vähentäisi melua. Aiottu teollisuus-, urheilu- tai varastorakentaminen toisi lisää melua lisääntyvän liikenteen mukana. Kaavaselosteessa mainitut rakennetut pinnat eivät toimisi meluesteenä. Päinvastoin ne tekisivät seinän, josta melu suuntautuisi asutukseen.

Asemakaavaluonnoksessa jätevedenpuhdistamon asemakaavakartassa on osoitettu linjamerkintä johtoa varten varatulle viemäriinjalle. Linja on osoitettu kulkemaan Kerhokadulta jätevedenpuhdistamon alueen läpi Nokianvirran rantaan, jossa se kulkisi länteen rannan suuntaisesti arvokkaalla rannan lehtoalueella.

Mielestämme tämä linjan J-kaavamääräys edellyttää kaavan laatijoilta selkokielistä selvitystä siitä, mistä tässä on kysymys. Kyseisen linjan merkitys ei aukene kaavaselostuksesta asukkaille tai muille jätevedenpuhdistamon toiminnan ulkopuolisille. Kaikissa töissä on oma ammattisanastonsa, jonka yleistä ymmärtämistä ei pidä pitää yleisenä itsestäänselvytenä.

Jätevedenpuhdistamon alue on alun perin sijoitettu liian lähelle Nokianvirran rantaa ja nykyinen suojavyöhyke vesistöön on aivan liian kapea. Mielestämme jätevedenpuhdistamon viemäriputken linjaus ei saa ulottua Nokianvirran rannan nykyiselle suojavyöhykkeelle. Asia on varmasti muulla

tavoin teknisesti ratkaistavissa ja vaadimme sen selvittämistä.

Muutoin pidämme jätevedenpuhdistamoa koskevia asemakaavamuutoksen selityksessä esitettyjä suunnitelmia hyväksyttävänä.

2. SUUNNITTELUYMPÄRISTÖ

Alue on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (Nokian teollisuuslaitokset, RKY, Museovirasto 2009), ja alue on suurelta osin Pyhäjärven–Nokianvirran–Kuloveden maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta (Pirkanmaan maakunnallisesti arvokkaat maisemat, Pirkanmaan liitto, 2013).

Lisäksi alueen länsipäässä on osa arvokasta geologista muodostumaa (Kullaanvuori) ge2 Kallioalue. Alueen halki kulkee voimalinja.

Asemakaavamuutoksen tavoitteena on muuttaa teollisuus- ja varistorakennusten korttelialueen käyttötarkoituksen muutos maakuntakaavan mukaiseksi Nokian uutta jätevedenpuhdistamoa varten. Rakennusoikeus on tarkoitettu uuden kiinteistöjaotuksen mukaan. Aluetta koskevia määräyksiä ja niiden vaikutusalueita tarkennetaan. 1. kaupunginosan kiinteistö 536-1-3-20 uutta jätevedenpuhdistamoa varten, osoitteessa Kerhokatu 10.

Luonnosvaiheessa asemakaava-aluetta laajennettiin koskemaan kaupungin omistukseen tullutta paperitehtaan kiinteistön pohjoispuoleista Haavistontien varren teollisuusaluetta, jonka järjestämistä kaavassa suunnitellaan tarkennettavaksi. Samalla suunnitellaan Haavistontien oikaisua ja katualueen levennystä.

Suunnittelualue on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua ympäristöä (Museovirasto) ja suurelta osin Pyhäjärven–Nokianvirran–Kuloveden maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta, joka sijaitsee Nokian, Pirkkalan, Sastamalan ja Hämeenkyrön kunnissa (Pirkanmaan maakuntakaava 2040).

Alueella Nokianvirran pohjoispuolella sijaitseva Kullaanvuori on valtakunnallisesti arvokas kallioalue ja geologinen muodostuma (ge2).

Suunnittelualuetta koskee Valtioneuvoston päätös RKY 2009 22.12.2009, valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen 1993 inventoinnin korvaamisesta sen vuonna 2009 valmistuneella valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamana inventointina.

Nämä edellyttävät suunnittelulta huolellisuutta, sekä edellä mainittujen arvojen huomioon ottamista ja niiden merkittävyyden säilyttämistä.

Suunnittelualueelle on tehty meluselvitys ja liitteenä on mittava lista aluetta koskevista kulttuurimaisema-, rakennetun ympäristön ja luontoselvityksistä.

3. SUUNNITTELUALUEEN KAAVATILANNE

3.1. Pirkanmaan maakuntakaava 2040

Alueella on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040, jossa suunnittelualue on kasvutaajaman kehittämisvyöhykkeellä. Alueen itäosa on tiivistettävää asemanseutua ja alue on merkitty työpaikka-alueeksi. Alueella on kohdemerkintänä yhdyskuntateknisen huollon aluejätteenpoltto ja jätevesien käsittely (ETJ).

Maakuntakaavan mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää liikennejärjestelyihin, erityisesti joukkoliikenteen mahdollistavaan yhdyskuntarakenteeseen, infrastruktuuriin, palvelujen saavutettavuuteen, toimiviin virkistysalueisiin sekä luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen turvaamiseen.

Lainaus maakuntakaavasta. Kehittämissuositus:

”Alueen maaseutualueet sekä maa- ja metsätalousvaltaiset alueet tulee turvata tulevaisuuden yhdyskuntarakenteen laajentumisalueeksi. Alueelle suuntautuvaa asuin- ja työpaikkarakentamista on ensisijaisesti ohjattava taajama-alueille ja kyliin. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee erityistä huomiota kiinnittää liikennejärjestelyihin, erityisesti joukkoliikenteen mahdollistavaan yhdyskuntarakenteeseen, infrastruktuuriin, palvelujen saavutettavuuteen, toimiviin virkistysalueisiin sekä luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen turvaamiseen.”

Tiivistettävä asemanseutu merkinnällä osoitetaan yhdyskuntarakenteeltaan tiivistettävät alueet, jotka tukeutuvat ensisijaisesti raideliikenteeseen. Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa ja toteutuksessa on pyrittävä raideliikennettä tukevaan tiiviiseen yhdyskuntarakenteeseen sekä laadukkaisiin kävelyn ja pyöräilyn yhteyksiin. Tiivistettävän alueen laajuus tulee tarkentaa yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Mielestämme maakuntakaavan arvokkaaseen kulttuurimaisemaympäristöön ja useita kymmeniä vuosia vanhan asutuksen viereen kohdennetut maankäytön tehokkuuspyrkimykset ovat jo lähtökohtaisesti keskenään ristiriidassa ja ajastaan jäljessä. Ne osoittavat myös suurpiirteisen suunnittelun sokeita pisteitä.

Esimerkkinä mainittakoon, että maakuntakaavan määräystä luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen turvaamista ja teollisuustoimintojen rakentamista ei voi toteuttaa samalle tontille, niin kuin Haavistontien eteläpuolelle nyt esitetään.

Maakuntakaavan suuri ongelma on se, että se on suurpiirteinen suunnitelma, jonka esittämät liikenteen, tuotannon, asutuksen ja muun kasvun tavoitteet ovat usein ylimitoitettuja ja perustuvat luonnonvarojen käytön kannalta kestävämpään maailmankuvaan. Suunnitelma on jo näin ollen aikansa elänyt. Niin tässäkin tapauksessa.

Lisäksi suuri ongelma on se, että maakuntakaava ei perustu luontoon, maisemaan tai asutukseen kohdistuviin arviointeihin tai selvityksiin. Maakuntakaava ei ole legitiimi ja se on ongelma, kun kaava ei ole legitiimi, sen hyväksyneet puoluepoliittisesti valitut maakuntahallituksen jäsenet eivät ole legitiimisti vastuussa hyväksymiensä suunnitelmien sisällöstä.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa maakuntakaavalla ei ole legitiimiä statusta ja sen kaavamääräykset ovat suosituksia.

Haavistontien varren aluetta koskevat kaavamerkinnot ovat jo lähtökohtaisesti ristiriitaisia. Teollisuudelle ja muulle tuotannon toiminnalle kaavoittaminen ja virkistysarvojen säilyminen eivät voi toteutua samaan aikaan samalla kapealla suunnittelualueella.

3.2. Yeis- ja asemakaavatilanne

Alueella on voimassa Keskustaajaman osayleiskaava 2010, jossa korttelialue on osoitettu työpaikka-alueeksi (TY), *jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia*. Alueelle on merkitty *valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö skv I-04*, skv - 93 ja 110 kV sähkölinja.

Mielestämme osayleiskaavan aluetta koskeva esittely on niukka ja toiminnan laadun erityisten vaatimusten huomioon ottaminen olisi ollut tarpeen avata paremmin. Nyt se jää suunnitelmassa retoriseksi toteamaksi.

Pidämme teollisuuden, varastoinnin, liiketilojen ja urheilutilojen suunnittelu vakiintuneelle asuinkadulle huonona ja tavoitteiltaan ristiriitaisena suunnitteluna, vaikka 2010 hyväksytty osayleiskaava sen mahdollistaa.

Alueella on voimassa 26.8.2013 hyväksytty asemakaava 1:123 joissa alue on merkitty teollisuus- ja varastorakennusten korttelialueeksi (T) ja rakennusoikeudeksi 140 000 k-m². Lisäksi alueelle on

merkitty valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sekä kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokkaita rakennuksia.

Asemakaavamuutoksen kaavamääräyksen mukaan Haavistontien varrella on kaksi toimitilarakennusten korttelialuetta. Alueille saa rakentaa ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia liike-, toimisto-, urheilu-, teollisuus- ja varastotiloja.

Asemakaavan vaikutuksia sanotaan arvioitavan MRL 9 §:n ja MRA 1 §:n edellyttämällä tavalla. Hankkeeseen liittyy myös jätevedensiirtoputki Siurosta. Valmistelussa sanotaan tarkasteltavan myös yhteisvaikutukset siirtoputken kanssa, putken vaikutuspiirissä olevia liito-oravan esiintymiä sekä koko hankkeen ilmastovaikutuksia.

Nokian Vesi Oy:n ja Oy Essity Finland Ab:n Nokian tehtaan jätevedenpuhdistamo -hankkeesta on tehty ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltaminen, Pirkanmaan ELY-keskus PIRELY/8249/2020.

Lainaus asemakaavamuutoksen selostuksen kuvauksesta kertoo suunnittelualueen sijainnin ympäristön:

“Kaava-alueen itä-länsisuuntainen teollisuusalue sijoittuu Emäkoskesta (77 mpy) nousevan samansuuntaisen soraharjun (125 mpy.) alarinteeseen rakennetulle alatasanteelle (90 mpy) ja Haavistontien varressa olevalle rakentamattomalle ylätasanteelle (120 mpy.). Rakennettua teollisuusmaisemaa rajaavat Nokianvirtaan ja harjuun rajautuvat jyrkät, osittain metsittyneet sorarinteet. Länsipäähän erilleen sijoittuvan vedenpuhdistuslaitoksen osalta maisemarajan muodostaa harjun puolella kalliioleikkaus.”

Tämän lisäksi on huomattava, että asemakaavan mukaisen teollisuusrakentamisen Nokianvirran maakunnallisesti arvokkaaseen maisemaan kohdistuvia vaikutuksia tulee arvioida myös Koskenmäen puolelta. Mielestämme tämä puuttuu arviointiselostuksesta. Teollisuusrakentamisen profiili mitätöisi arvokasta maisema-aluetta, jos paperitehtaan, jätevedenpuhdistamon ja Utolankallion jyrkänteen reunaan jää kulissiksi metsänriekale.

3.3. Asemakaavaluonnoksen ristiriidat

Yleis- ja asemakaavatilanteen yhteenvetona voi sanoa, että yleis- ja asemakaava ovat sisällöltään tavoitteellisissa ristiriidassa Nokianvirran arvokkaan maisema-alueen ja arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön säilymisen sekä osayleis- ja asemakaavoissa suunnitellun teollisuusrakentamisen kanssa.

On huomattava, että Keskustajaman yleiskaavan 2010:n hyväksymisen aikana ja sen jälkeen Nokialle on osoitettu ja rakennettu teollisuus- ja työpaikka-alueita Kankaantaan, Lehtimäen, Kolmenkulman, Viholan ja Pitkäniemen alueille. Lisäksi käytöstä pois jääneisiin teollisuusrakennuksiin on suunnitteilla työpaikkoja tuovaa uutta käyttöä muun muassa Tehdassaareen.

Merkillepantavaa on myös että 10 vuotta sitten hyväksytyn yleiskaavan merkinnät eivät vastaa nykyiseen kuntalaisten luontoon kohdistuvaa arvostuksen nousua ja kiinnostusta. Tässäkin mielessä osayleiskaava on jäänyt ajastaan jälkeen.

Edellä mainittujen teollisuusalueiden ansiosta Nokialla ei ole enää tarpeen osoittaa uusia metsäalueita teollisuuskäyttöön, vaikka yli 10 vuotta sitten hyväksytty osayleiskaava antaa siihen mahdollisuuden.

Kunnan toteutuneista suunnitelmista pidämme onnistuneena ja tavoiteltavana Koukkujärven ECO3- aluetta ja sinne sijoittunutta kiertotalouden synergistä yrityskokonaisuutta. Se tukee kunnan ilmastotavoitteita sekä uusiutumattomien luonnonvarojen uusiokäyttöä ja edustaa kestävää kehitystä.

Nokianvirran arvokkaan geologisen muodostuman henkistä arvoa on jo riittävästi louhittu 1940-1970-luvun voimalaitoksen, paperitehtaan, jätevedenpuhdistamon ja Melon voimalaitoksen rakentamisessa.

Mielestämme on kohtuullista, että Nokianvirran ympäristöä ei tuhota enempää suunnitellun asemakaavamuutoksen teollisuusrakentamisella. Aiempiin menetyksiin nähden on kohtuullista säilyttää Haavistontien eteläpuoli nykytilassaan.

Mielestämme kunnan tulee teollisuustuotannon ja työpaikkojen maankäytössä suuntautua ECO3-alueen tukemiseen ja keskittää ekologisesti ja taloudellisesti kestäviä työpaikkoja valtatie 12 Tampere–Poritien pohjoispuolen entisille ja nykyään louhituille kallioille. Siitä ei seuraa luontoon tai maisemaan eikä sosiaalisiin arvoihin kohdistuvia menetyksiä enempää, mitä kallioiden hävityksessä on menetetty.

Mielestämme Nokianvirran kulttuurimaisema-alue, arvokas rakennettu ympäristö ja valtakunnallisesti merkittävän Kullaanvuoren arvo säilyvät parhaiten, kun yleis- ja asemakaavan teollisuutta osoittava kaavamääräys TY muutetaan merkinnäksi V-virkistysalue. Tämä vastaa ilmastonmuutoksen torjunnan tavoitteeseen, josta asemakaavaselostuksessa kerrotaan.

Maakunta-, yleis- ja asemakaavan tavoitteellinen ristiriita ilmenee Kullaanvuoren jätepuhdistamon määreessä. On mahdotonta toteuttaa viihtyisän asuinympäristön säilyminen ja samaan aikaan hakata asukkaiden virkistysmetsä teollisuusrakentamisen alta. Mielestämme tätä ei voi hyväksyä. Nämä seikat eivät ole kauppatavaraa.

Esitämme, että tässä asemakaavamuutoksessa keskitytään jätevedenpuhdistamon järjestämisen edellyttämiin kaavallisiin toimiin ja säilytetään Haavistontien eteläpuoli nykytilassaan.

4. LUONTOSELVITYKSET

Asemakaavaluonnoksen selostuksessa kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin kohdistuvista vaikutuksista mainitaan, että kaavamuutoksella ei ole oleellisia vaikutuksia kasvi- ja eläinlajeihin taikka luonnon monimuotoisuuteen. Alue on jo pääosin rakennettua eikä luonnontilassa. Rakentamattomilla korttelialueillaakaan ei ole havaittu merkittäviä luontoarvoja.

Toteamme, että mielipidettä tehdessämme asemakaavamuutoksen luontoa ja kasvillisuutta koskevat selvitykset eivät olleet enää käytettävissä.

Rakennus- ja ympäristölautakunta on todennut samaan aikaan käsittelyssä olevan Harjuniityn seisakkeen osayleiskaavaluonnokseen tehty luontoselvitykset puutteellisiksi, muun muassa uhanalaisten luontotyyppien osalta. Näin olleen on perusteltua syytä edellyttää kasvillisuusselvityksen uusimista samassa yhteydessä myös Nokian puhdistamon asemakaavaluonnoksen alueelle.

Rakentamattomalla korttelialueella on merkittäviä luontoarvoja. Suunnittelualueen metsikön puusto on eri-ikäistä ja erilajista. Metsikössä kasvaa runsaasti 100-150-vuotiaita vankkoja ja kilpikaarnaisia mäntyjä ja muuta vanhaa ja eri-ikäistä puustoa. Alueella on myös vanhaa lehtipuustoa ja lahoppuuta. Kulkiessa ei näy hakkuiden jälkiä. Metsikön voi sanoa kehittyneen ajan kanssa luonnontilaisen kaltaiseksi. Alue on lähiasukkaiden runsaassa virkistyskäytössä.

5. HAAVISTONTIEN OIKAISU

5.1. Haavistontien oikaisu on tarpeeton

Asemakaavaluonnokseen on osoitettu Haavistontien oikaisu teollisuusalueen vuoksi. Oikaisu tarkoittaisi nykyisen Haavistontien ja Nokianvirran välisen teollisuusalueen välissä olevan Utolankallion metsikön halkaisemista.

Asemakaavaselostuksessa mainitaan, että suunnitellun hankkeen kuljetukset ja henkilöliikenne eivät aiheuta todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia liikenteeseen tai liikenneturvallisuuteen.

Tästä olemme eri mieltä. On kiistatonta, että toteutuessaan TY-alueet ja mahdollinen palloiluhalli lisääisivät merkittävästi Haavistontien moottoriajoneuvoliikennettä tavara- ja työpaikkojen ja henkilökuljetuksineen. Teollisuuden, palloiluhallin ja muun suunnitellun toiminnan vuoksi Haavistontien liikenne lisääntyisi dramaattisesti. Samalla kasvaisivat turvallisuusriskit ja melun määrä.

Suunnitelman mukaan oikaistun tien ja nykyisen Haavistontien väliin jäisi 150 metriä pitkä ja leveimmillään noin 40 metriä leveä kaistale, jonka sanotaan olevan virkistysalue. Mielestämme osoitettua viherriekaletta ei parhaalla tahdollakaan voi sanoa virkistysalueeksi. Tien oikaisulla Utolankallion asukkaat menettäisivät lähimetsänsä ja Haavistontien varren asukkaat maisemansa.

Utolankallion nykyinen Haavistontien eteläpuolen metsäalue on Utolankallion asukkaiden ainoa virkistysalue. Lähimmät virkistysalueet ovat radan ja Siurontien pohjoispuolella Harjuniityssä ja nekin karkaavat koko ajan kauemmas rakentamisen alta.

Jos kyseinen metsikkö häviäisi, virkistyskäytön paine suuntautuisi etelään Utolankallion arvokkaalle kalliokedolle ja länteen Haaviston luonnonsuojelualueelle, jolle koituisi häiriön ja kulutuksen lisääntymistä. Pidämme huolestuttavana kaupungin suunnitelmia virkistyskäytön lisäämisestä kaupungin arvokkaille luontokohteille, uhanalaisten luontotyyppien alueille ja vähäisille luonnonsuojelualueille. Virkistyskäytön lisääntymisestä seuraa suojeluarvojen häviämisen riskejä.

5.2. Lauttalan päiväkodin lasten leikkimetsä

Mielestämme suurin menetys Haavistontien oikaisusta koituisi Lauttalan päiväkodin lapsille. Päiväkodin lapsiryhmät leikkivät kyseisessä metsässä päivittäin kesät talvet. Siitä kertovat metsästä löytyvät majarakennelmat ja muut leikin jäljet. Tätä ei ole asemakaavaluonnoksessa otettu lainkaan huomioon ja pidämme tätä luonnoksen vakavana puutteena.

Luonnonmetsä on tutkitusti lapsille paras leikki- ja oppimisympäristö. Metsä on avain luontosuhteen syntymiseen niin lapsille kuin aikuisille.

Metsikön hävittäminen veisi lapsilta kehittävän, turvallisen ja terveellisen leikkipaikan. Lauttalan päiväkodin lähellä ei ole korvaavaa luonnonympäristöä.

Haavistontien eteläpuolen virkistysmetsän hävittäminen olisi ristiriidassa metsien terveyden ja hyvinvoinnin lisäämisestä saatujen tutkimustulosten kanssa. Pienialaisenakin kyseinen lähimetsä palvelee lähiasukkaiden tarvetta päästä luontoon päivittäin.

Metsän hävittäminen olisi karhunpalvelus Utolankallion ja Haavistontien asukkaille ja erityisesti Lauttalan päiväkodin lapsille. Pidämme suunnitelmaa kohtuuttomana.

Vaadimme Haavistontien eteläpuolen metsikön säilyttämistä Lauttalan päiväkodin ja Utolankallion asukkaiden virkistysmetsänä.

5.3. Haavistontien liikenteen kasvun ongelmat

Haavistontien eteläpuolelle suunniteltu teollisuusrakentaminen ja tien oikaisu toisi tielle uusia riskejä, joiden vaikutuksia kaavaluonnoksessa ei ole huomioitu. Pidämme tätä suunnittelun vakavana puutteena.

Haavistontien oikaisu ei tue asemakaavasuunnitelman tavoitetta Harjuniityn seisakkeen tai raideliikenteen tai julkisen liikenteen käytöstä. Teollisuuden liikenne kulkisi rekka-autoilla ja

tavaraliikenteen kuljetuksiin.

Tien oikaisu tarkoittaisi nopeusrajoituksista huolimatta ajonopeuksien lisääntymistä, jota ei mitenkään voisi kontrolloida. Tavaraliikenteen vuoksi tielle ei voisi laittaa hidasteita. Tien oikaisu merkitsisi turvallisuusriskien kasvua, mikä ei vastaa kaavasuunnittelun viihtyisän ja turvallisen ympäristön tavoitetta.

Julkisuudessa on esitetty palloiluhallia teollisuusalueen tontille. Pidämme palloiluhallia myönteisenä ja kuntalaisten liikuntaharrastusta tukevana.

Mielestämme hallin paikaksi Haavistontien teollisuusalue on syrjäinen ja huonosti julkisen liikenteen tavoitettavissa. Utolaan kulkeminen edellyttäisi yksityisautoilun lisääntymistä erityisesti talviaikana. Palloiluhallin pitää sijaita lähellä ydinkeskustaa ja keskeisellä paikalla hyvin julkisenkin liikenteen tavoitettavissa. Tästä Penttilänpuiston liikuntatilat ovat hyvä esimerkki.

Paperitehtaan varastolle voi osoittaa paikan Rounionkadulta.

Haavistontien oikaisusta luopuminen ja metsikön säilyttäminen osoittavat kunnalta sosiaalista kestävyyttä.

6. MELUSELVITYS

Nokian paperitehtaan ympäristömeluselvitys on tehty 9.4.2009. Samoin asemakaavan meluselvityksen täydennys on tehty 7.12.2009. Selvitysten jälkeisten kahden toista vuoden aikana tehtaan toiminnan, kuorma-auto- ja junaliikenteen/ennusteliikenne on muuttunut. Meluselvitykset tulisi tehdä uudelleen ajantasaisilla tiedoilla. Melun yhteisvaikutukset tulevat todennäköisesti lisääntymään Harjuniityn osayleiskaavan myötä.

Selvityksessä sanotaan: ”Suoritettujen laskentojen mukaan päiväajan keskiäänitaso on käytännössä kaikilla tonteilla ohjearvon 55 dB mukainen tai sen alle. Yöajan keskiäänitaso ylittää osalla tonteista ohjearvon 50 dB ennen meluntorjuntatoimenpiteitä. Ylitys aiheutuu pääosin läheisen teollisuuden aiheuttamasta melusta. Jotta kaikilla tonteilla saavutettaisiin yöajan ohjearvon 50 dB mukainen taso, tulee meluntorjuntatoimenpiteitä kohdistaa teollisuuden melulähteisiin.”

→ Uusilla asuinalueilla keskiäänitason on jätävä yöllä alle 45 dB:n. Toisin sanoen meluntorjuntatoimet eivät ole riittäviä/alue ei sovellu asutuksen rakentamiselle.

Asemakaavan meluselvityksen täydennyksessä todetaan: ”Haavistontien liikennemäärä ei ollut tiedossa ja näin ollen sitä ei ole laskennassa huomioitu. Haavistontien liikennemäärä on pieni, jolloin sen merkitys melutasoihin lienee varsin merkityksetön.”

Puolestaan asemakaavaehdotuksessa mainitaan, että ”Samoin Haaviston KTY korttelialueiden rakentuminen tuo melusuoja Haavistontien asutukselle.”

Meluselvitykseen tulisi ottaa mukaan ennusteen tarkastelu myös suunnitellun palloiluhallin ja tien oikaisun linjausten osalta. Mikäli metsikkö tuhotaan ja tilalle tulee tie ja halleja, maaperän kovuus, maastonmuodot ja kasvillisuus, jotka ovat aiemmin vaimentaneet ääntä, katoaisivat. Pehmeä maa vaimentaa, kova pinta vahvistaa (heijastukset).

Korttelialueiden rakentuminen ei automaattisesti lisää melusuoja vaan voi lisätä melua. Esimerkiksi teollisuusalueelle suunnitellun tavara- ja henkilöliikenteen ja palloiluhallin käytön lisäämästä edestakaisesta liikennemäärästä aiheutuu melua.

Utolan luonnonsuojelualue: virkistysalueilla ja luonnonsuojelualueilla on ohjeena, että melutaso ei saa ylittää päiväohjearvoa 45 dB eikä yöohjearvoa 40 dB.

7. YLLÄ OLEVAT ESITYKSET JA VAATIMUKSET

Esitämme, että tässä asemakaavamuutoksessa keskitytään jätevedenpuhdistamon järjestämisen edellyttämiin kaavallisiin toimiin ja säilytetään Haavistontien eteläpuoli nykytilassaan.

Esitämme, että yleis- ja asemakaavan teollisuutta osoittava kaavamääräys TY muutetaan merkinnäksi V-virkistysalue.

Mielestämme jätevedenpuhdistamon viemäriputken linjaus ei saa ulottua Nokianvirran rannan nykyiselle suojavyöhykkeelle. Asia on varmasti muutoin teknisesti ratkaistavissa ja esitämme sen selvittämistä.

Esitämme vanhentuneen melunmittauksen päivitystä.

Esitämme kasvillisuus selvityksen uusimista Nokian puhdistamon asemakaavamuutoksen alueelle.

Vaadimme, että asemakaavaluonnoksen teollisuutta osoittava TY-kaavamääräys muutetaan merkinnäksi V -virkistysalue.

Vaadimme Haavistontien eteläpuolen metsikön säilyttämistä Lauttalan päiväkodin lasten ja Utolankallion asukkaiden virkistysmetsänä.

LOPUKSI

Ilmastonmuutos ja luonnon monimuotoisuuden häviäminen eli luontokato velvoittavat kunnan maankäytöltä näiden huomioon ottamista ja siihen tähtäävää johdonmukaista suunnittelua.

Timo Lepistö
Puheenjohtaja

Kaija Helle
Sihteeri